

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

angielski

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Swipe to change

Prawo spadkowe

Francja

To zestawienie informacyjne zostało opracowane we współpracy z Radą Notariatów Unii Europejskiej (CNUE).

1 W jaki sposób dokonuje się rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (testament, testament wspólny, umowa dotycząca dziedziczenia)?

W kontekście transgranicznym **testament** jest ważny wówczas, gdy spełnia wymogi przewidziane w prawie państwa, w którym został sporządzony.

Przesłanki materialne ważności testamentu we Francji

Autor testamentu musi być w pełni władz umysłowych (art. 901 kodeksu cywilnego).

Spadkodawca nie może być osobą ubezwłasnowolnioną (art. 902 kodeksu cywilnego).

Istnieją przepisy szczególne odnoszące się do osób pozostających pod opieką (*protection légale*). Testamentu nie może też sporządzić małoletni, który nie ukończył 16 lat (art. 903 kodeksu cywilnego), podobnie jak osoba pełnoletnia pozostająca pod opieką. Osoby pozostające pod kuratelą mogą swobodnie sporządzić testament (art. 470 kodeksu cywilnego), z zastrzeżeniem przepisów art. 901.

Przesłanki formalne ważności testamentu

We Francji dopuszczalne są cztery rodzaje testamentów:

testament holograficzny: musi on być w całości spisany własnoręcznie przez spadkodawcę, opatrzony datą i własnoręcznym podpisem spadkodawcy (art. 970 kodeksu cywilnego);

testament w formie aktu notarialnego: należy go sporządzić w obecności dwóch notariuszy lub jednego notariusza i dwóch świadków (art. 971 kodeksu cywilnego). Jeżeli testament jest sporządzany w obecności dwóch notariuszy, spadkodawca dyktuje im jego treść. Ta sama zasada obowiązuje, jeżeli testament sporządza się w obecności jednego notariusza. W obydwu przypadkach testament jest następnie odczytywany spadkodawcy (art. 972 kodeksu cywilnego). Spadkodawca jest zobowiązany podpisać testament w obecności notariusza i dwóch świadków (art. 973 kodeksu cywilnego), po czym jest on również podpisywany przez notariusza i przez świadków (art. 974 kodeksu cywilnego);

testament tajemny (*testament mystique*): jest to testament sporządzony piśmem odręcznym lub maszynowym przez spadkodawcę lub przez inną osobę, podpisany przez spadkodawcę, a następnie przekazany notariuszowi w zamkniętej i zapieczętowanej kopercie w obecności dwóch świadków (art. 976 kodeksu cywilnego);

testament międzynarodowy: jest on przekazywany notariuszowi w obecności dwóch świadków, którzy składają na nim swoje podpisy. Testament ten dołącza się do zaświadczenia sporządzonego przez notariusza. Testament tego rodzaju jest przechowywany przez notariusza (konwencja waszyngtońska z dnia 26 października 1973 r.).

Zgodnie z art. 895 kodeksu cywilnego spadkodawca może w każdej chwili odwołać testament.

Umowy o spadek

Zawarcie umowy o spadek (*pacte successoral*, stosowane jest również określenie *pacte sur succession future*) jest dopuszczalne od stycznia 2007 r.

Umowa o spadek umożliwia przyszłemu spadkobiercy (zstępnemu) zrzeczenie się z wyprzedzeniem całości lub części spadku na korzyść innej osoby lub innych osób, które mogą zaliczać się do grupy spadkobierców lub nie (np. rodzeństwa lub ich zstępnym).

Aby umowa o spadek była ważna, należy sporządzić ją w formie aktu notarialnego w obecności dwóch notariuszy. W umowie o spadek należy również wskazać osoby, które mają otrzymać spadek.

2 Czy należy ten dokument zarejestrować, a jeżeli tak, w jaki sposób?

Każdy testament, a w szczególności testament holograficzny, może zostać wpisany do rejestru. Rejestracji dokonuje się w

[Centralnym Rejestrze Testamentów](#) (Fichier central des dispositions de dernières volontés, FCDDV). Wpisu do rejestru dokonuje notariusz.

Dostęp do informacji zawartych w rejestrze ma notariusz, który może je przeglądać na wniosek każdej osoby, która udowodni, że jest spadkobiercą lub zapisobiercą. Z rejestru można korzystać wyłącznie po przedstawieniu aktu zgonu osoby, która pozostawiła testament objęty wnioskiem.

Do rejestru wpisywane są wszystkie testamenty sporządzone w formie aktu notarialnego.

3 Czy istnieją jakieś ograniczenia dotyczące rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci (np. zachówek)?

Zgodnie z prawem francuskim **prawo do zachowku** przysługuje wyłącznie zstępnym zmarłego (jego dzieciom, wnukom itp., według porządku dziedziczenia) oraz jego małżonkowi, jeżeli zmarły nie pozostawił zstępnym.

Prawo do zachowku nie przysługuje wstępnym oraz krewnym w linii bocznej.

Prawo do zachowku, które ogranicza swobodę testowania, nie może obejmować więcej niż 3/4 spadku. Uprawnieni do zachowku (*héritiers réservataires*) nie mogą się go zrzec (mogą oni jedynie zrzec się spadku). Mogą oni za to z wyprzedzeniem zrzec się prawa do dochodzenia zmniejszenia nadmiernych darowizn.

Wspomniani spadkobiercy mogą więc dochodzić prawa do zachowku (art. 721 kodeksu cywilnego, art. 912 kodeksu cywilnego).

Zachówek przysługujący dzieciom: jest on równy połowie spadku, jeżeli zmarły pozostawił tylko jedno dziecko; jeżeli spadkodawca pozostawił dwoje dzieci, zachówek wynosi 2/3 spadku, natomiast jeżeli spadkodawca pozostawił troje lub więcej dzieci, jest to 3/4 spadku (art. 913 kodeksu cywilnego).

Zachówek przysługujący pozostającemu przy życiu małżonkowi: zachówek przysługujący pozostającemu przy życiu małżonkowi wynosi jedną czwartą spadku (art. 914-1 kodeksu cywilnego). Małżonek na prawo do zachowku wyłącznie wówczas, gdy spadkodawca nie pozostawił zstępnym ani wstępnym.

Zasada ta obowiązuje w odniesieniu do spadków otwartych począwszy od dnia 1 lipca 2002 r.

Postępowanie w przypadku dochodzenia prawa do zachowku

Spadkobiercy mogą dochodzić prawa do zachowku wytaczając w tym celu powództwo w sprawie zmniejszenia nadmiernych darowizn (*action en réduction*). W związku z tym, jeżeli darowizna dokonana bezpośrednio lub pośrednio prowadzi do ograniczenia zachowku przysługującego jednemu lub większej liczbie spadkobierców, jej wielkość może zostać zmniejszona do wartości udziału spadkowego, którym spadkobierca może swobodnie rozporządzać (art. 920 kodeksu cywilnego).

Powództwo to mogą wytoczyć jedynie osoby uprawnione do zachowku, w terminie 5 lat licząc od dnia otwarcia spadku lub 2 lat od momentu, w którym dowiedziały się o naruszeniu ich prawa (art. 921 kodeksu cywilnego).

Osoba pełnoletnia uprawniona do zachowku może z wyprzedzeniem zrzec się prawa do wystąpienia z powództwem w sprawie zmniejszenia nadmiernych darowizn (art. 929 kodeksu cywilnego). Zrzeczenia się tego prawa należy dokonać w formie aktu notarialnego w obecności dwóch notariuszy. Każdy spadkobierca zrzekający się wspomnianego prawa jest zobowiązany złożyć swój podpis na akcie oddzielnie, a przy składaniu podpisu obecni mogą być wyłącznie notariusze. W akcie notarialnym należy precyzyjnie wskazać jego przyszłe skutki prawne w odniesieniu do każdej osoby zrzekającej się prawa do wytoczenia wspomnianego powództwa.

4 W przypadku braku rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci – kto jest uprawniony do dziedziczenia i w jakich częściach?

Jeżeli nie sporządzono testamentu, prawo francuskie przewiduje następujący **porządek dziedziczenia**:

jeżeli zmarły, który nie pozostawał w związku małżeńskim, pozostawił dzieci, spadek przechodzi na zstępnych w częściach równych (art. 734 i 735 kodeksu cywilnego);

jeżeli zmarły nie posiadał ani małżonka, ani dzieci, spadek przechodzi na rodziców zmarłego, jego rodzeństwo oraz zstępnych rodzeństwa (art. 738 kodeksu cywilnego).

Jeżeli zmarły nie pozostawił ani rodzeństwa, ani zstępnych rodzeństwa, spadek przechodzi po połowie na jego ojca i matkę (art. 736 kodeksu cywilnego).

Jeżeli ojciec i matka spadkodawcy zmarli przed nim, spadek przechodzi na rodzeństwo spadkodawcy lub zstępnych rodzeństwa, z wyłączeniem pozostałych krewnych, w tym wstępnych lub krewnych w linii bocznej (art. 737 kodeksu cywilnego).

Jeżeli zmarły pozostawił małżonka, przed uregulowaniem spraw spadkowych należy najpierw znieść wspólność majątkową, która istniała między małżonkami. Po zniesieniu małżeńskiej wspólności majątkowej zastosowanie mają zasady przedstawione poniżej.

Jeżeli zmarły pozostawił małżonka i dzieci, małżonek może skorzystać z jednej z dwóch możliwości. Jedną z nich jest prawo użytkowania całego majątku spadkowego, natomiast drugą prawo własności jednej czwartej majątku, jeżeli wszystkie dzieci są wspólnymi dziećmi małżonków, przy czym w przypadku istnienia co najmniej jednego dziecka, które nie jest wspólnym dzieckiem małżonków, małżonkowi przysługuje jedynie prawo własności jednej czwartej majątku (art. 757 kodeksu cywilnego).

Jeżeli zmarły pozostawił małżonka i wstępnych, spadek przechodzi w połowie na małżonka, w jednej czwartej na ojca i w jednej czwartej na matkę. Jeżeli jedno z rodziców zmarło przed spadkodawcą, przypadająca na niego część przechodzi na drugie z rodziców (art. 757-1 kodeksu cywilnego).

W przypadku braku wstępnych i zstępnych cały spadek przechodzi na pozostającego przy życiu małżonka (art. 757-2 kodeksu cywilnego). W drodze wyjątku od art. 757-2 kodeksu cywilnego, jeżeli zmarły nie pozostawił wstępnych, jego rodzeństwo lub zstępni rodzeństwa otrzymują połowę składników majątku wchodzących w skład spadku, które zmarły otrzymał od swoich wstępnych w drodze dziedziczenia lub darowizny. Jest to tzw. prawo powrotu (*droit de retour*) (art. 757-3 kodeksu cywilnego). Wszystkie pozostałe składniki majątku przechodzą na pozostającego przy życiu małżonka.

Partnerzy w zarejestrowanym lub niezarejestrowanym związku partnerskim

Prawo do dziedziczenia nie przysługuje pozostającemu przy życiu partnerowi w niezarejestrowanym związku partnerskim ani pozostającemu przy życiu partnerowi w zarejestrowanym związku partnerskim. Osoby te mogą jednak być zapisobiercami.

Zarejestrowany partner nie jest więc uważany za spadkobiercę zmarłego. Przysługuje mu jedynie prawo korzystania z domu rodzinnego po śmierci partnera, zgodnie z art. 763 kodeksu cywilnego. Dziedziczy więc tylko wyłącznie w przypadku, gdy został wskazany jako spadkobierca w testamencie.

Jeżeli zmarły pozostawił dzieci, wówczas – niezależnie od tego, czy są to wspólne dzieci partnerów – nie istnieje możliwość objęcia zapisem na rzecz partnera udziału w spadku większego niż część spadku wolna od zachowku (*quotité disponible*). Wielkość części spadku wolnej od zachowku jest różna w zależności od liczby dzieci: wynosi ona jedną trzecią masy spadkowej, jeżeli dzieci jest dwoje, natomiast jedną czwartą - jeżeli dzieci jest troje lub więcej. Jeżeli nie ma dzieci, spadkodawca może na podstawie zapisu przekazać cały swój majątek pozostającemu przy życiu partnerowi lub osobie trzeciej, ponieważ w takiej sytuacji nie istnieją uprawnieni do zachowku. Jednocześnie, jeżeli w chwili śmierci spadkodawcy przy życiu pozostają jego rodzice, mogą oni domagać się wydania składników majątku, które przekazali w postaci darowizny swojemu zmarłemu dziecku, do wysokości jednej czwartej masy spadkowej na każde z pozostających przy życiu rodziców.

5 Jaki organ jest właściwy:

5.1 w sprawach dziedziczenia?

We Francji sprawami spadkowymi zajmują się notariusze. Udział notariusza jest obowiązkowy w przypadku gdy w skład spadku wchodzi nieruchomości. Jeżeli w skład spadku nie wchodzi nieruchomości, udział notariusza jest fakultatywny.

Notariusz ustala porządek dziedziczenia sporządzając notarialne poświadczenie dziedziczenia (*acte de notoriété*) oraz wydaje zaświadczenia stwierdzające przeniesienie własności nieruchomości na skutek śmierci spadkodawcy. Notariusz pomaga również spadkobiercom wypełnić formalności związane ze zobowiązaniami podatkowymi (sporządzić i złożyć oświadczenie spadkowe w wymaganym terminie oraz zapłacić podatek od spadków). Jeżeli pozwala na to skład masy spadkowej, a także w zależności od liczby spadkobierców oraz ich woli, notariusz organizuje również podział majątku spadkowego pomiędzy spadkobierców poprzez sporządzenie aktu notarialnego w sprawie działu spadku (*acte de partage*).

Do rozstrzygnięcia ewentualnego sporu właściwy rzeczowo i miejscowo jest trybunał wielkiej instancji miejsca otwarcia spadku. Ma on właściwość wyłączną.

5.2 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu spadku?

Oświadczenia w sprawie odrzucenia lub przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza składa się przed trybunałem wielkiej instancji właściwym dla miejsca otwarcia spadku.

Przyjęcie spadku wprost nie wymaga dopełnienia żadnych szczególnych formalności.

5.3 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zapisu?

Oświadczenia w sprawie odrzucenia zapisów uniwersalnych (*legs universel*) oraz zapisów pod tytułem ogólnym (*legs à titre universel*) składa się przed trybunałem wielkiej instancji właściwym dla miejsca otwarcia spadku. Zgodnie z prawem francuskim odrzucenie zapisów dotyczących konkretnych składników majątku (*legs à titre particulier*) nie wymaga złożenia oświadczenia.

5.4 do przyjęcia oświadczenia o zrzeczeniu się lub przyjęciu zachowku?

W prawie francuskim ta koncepcja nie jest znana.

6 Proszę krótko opisać postępowanie spadkowe na podstawie prawa krajowego, w tym dział spadku i podział składników majątku (w tym informacje, czy postępowanie spadkowe jest wszczynane z urzędu przez sąd lub inny właściwy organ)

Otwarcie spadku następuje w chwili śmierci spadkodawcy, w jego ostatnim miejscu zamieszkania.

Po śmierci spadkodawcy spadkobiercy mogą wybrać jedną z **trzech możliwości: mogą przyjąć spadek wprost, przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza lub odrzucić spadek.**

Przyjęcie spadku wprost może nastąpić w sposób wyraźny lub dorozumiany. Przyjęcie spadku dokonuje się w sposób dorozumiany wówczas, gdy osoba uprawniona do dziedziczenia dokona czynności, która wskazuje na jej zamiar przyjęcia spadku i której nie mogłaby dokonać osoba inna niż spadkobierca, który przyjął spadek.

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza wymaga złożenia oświadczenia w sekretariacie trybunału wielkiej instancji właściwego dla miejsca otwarcia spadku. Spis inwentarza dołącza się do wspomnianego oświadczenia lub sporządza po jego złożeniu. Umożliwia to spadkobiercy rozdzielenie majątku osobistego od majątku pochodzącego ze spadku, utrzymanie wobec majątku spadkowego wszelkich praw, które przysługiwały mu uprzednio w odniesieniu do składników majątku zmarłego, a także zwolnienie z obowiązku zapłaty długów spadkowych, których wysokość przekracza wartość odziedziczonych majątku.

Odrzucenie spadku nie może być dorozumiane. Aby było ono skuteczne w stosunku do osób trzecich, należy złożyć odpowiednie oświadczenie w sądzie właściwym dla miejsca otwarcia spadku lub skierować takie oświadczenie do tego sądu.

Decyzję w sprawie przyjęcia lub odrzucenia spadku należy podjąć w terminie 4 miesięcy. Jeżeli okres do namysłu upłynął, a spadkobierca w dalszym ciągu nie podjął decyzji, wówczas wierzyciel, współspadkobierca, Skarb Państwa lub osoba, która byłaby uprawniona do dziedziczenia, gdyby spadkobierca odrzucił spadek, mogą zobowiązać go do dokonania wyboru jednej z trzech możliwości. W takim przypadku spadkobierca będzie miał dwa miesiące na podjęcie decyzji, ale może on również zwrócić się do sądu z wnioskiem o przedłużenie tego terminu. W przypadku braku reakcji ze strony spadkobiercy uważa się, że przyjął on spadek wprost. Jednak jeżeli nikt nie zobowiąże spadkobiercy do dokonania wyboru, będzie on mógł podjąć decyzję w terminie maksymalnie 10 lat, chyba że możliwe będzie stwierdzenie, że przyjął on spadek w sposób dorozumiany.

W prawie francuskim obowiązuje zasada, że sprawy spadkowe załatwia się polubownie, bez udziału sądu. Do sądu można się zwrócić wyłącznie wtedy, gdy spadkobiercy nie są w stanie osiągnąć porozumienia.

Większość spraw spadkowych załatwia się z pomocą notariusza. W niektórych sytuacjach można jednak zrezygnować z usług notariusza, w szczególności jeżeli w skład majątku *spadkodawcy* nie wchodzi nieruchomości. Jeżeli spadkobiercy zdecydują się skorzystać z usług notariusza, mogą dokonać swobodnego wyboru w tym zakresie. Jeżeli spadkobiercy nie są w stanie osiągnąć porozumienia w kwestii wyboru notariusza, każdy z nich może być reprezentowany przez innego notariusza.

Po dokonaniu wyboru notariusza należy następnie **określić składniki** majątku *spadkodawcy*, z uwzględnieniem jego małżeńskiego ustroju majątkowego, dokonanych przez niego darowizn itp. Aby ustalić składniki majątku, które należy uwzględnić przy określaniu składników masy spadkowej, notariusz kontaktuje się z różnymi instytucjami (towarzystwami ubezpieczeń, bankami itp.) oraz zwraca się do spadkobierców o sporządzenie wyceny nieruchomości oraz innych aktywów nienotowanych na giełdzie. Konieczne może się również okazać sporządzenie spisu majątku ruchomego. Spis wierzycieli sporządza się katalogując wszystkie zobowiązania zmarłego, niezależnie od tego, czy są to zwykłe faktury do zapłaty, należne zobowiązania podatkowe, świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego podlegające zwrotowi, zobowiązania wynikające z ustanowionych zabezpieczeń lub świadczenia alimentacyjne na rzecz byłego małżonka.

Po śmierci spadkodawcy **między spadkobiercami powstaje współwłasność wszystkich składników majątku spadkowego, która istnieje do momentu dokonania działu spadku. Jako współwłaściciele są oni również w równym stopniu odpowiedzialni za długi spadkowe.** Czynności zbycia składników majątku objętych współwłasnością (*actes de disposition*) należy dokonywać zgodnie z zasadą jednomyślności, z wyjątkiem przypadków gdy ich sprzedaż jest konieczna w celu spłaty długów i zobowiązań obciążających majątek objęty współwłasnością. Z kolei decyzje o czynnościach zwykłego zarządu mogą być podejmowane większością wynoszącą co najmniej dwie trzecie udziałów we współwłasności. Oprócz tego każdy ze współwłaścicieli może podejmować środki niezbędne do zabezpieczenia mienia objętego współwłasnością. W przypadku niemożności podjęcia decyzji można zwrócić się do sądu w celu pominięcia wymogu uzyskania zgody współwłaścicieli.

Dział spadku pomiędzy spadkobierców prowadzi do ustania współwłasności. Dział spadku przeprowadza się polubownie, jeżeli spadkobiercy są w stanie się porozumieć, bądź w drodze postępowania sądowego w przypadku braku porozumienia. W postępowaniu uczestniczy notariusz. Oprócz tego dział spadku może być albo całkowity, albo częściowy, w zależności od tego, czy w odniesieniu do niektórych składników majątku utrzymana zostanie współwłasność (na przykład w przypadku składników majątku objętych prawem użytkowania).

Ten ostatni etap postępowania spadkowego wymaga stwierdzenia przeniesienia składników majątku na spadkobierców. W związku z tym konieczne jest przedstawienie dokumentów potwierdzających prawo własności w celu potwierdzenia, że spadkobiercy są nowymi właścicielami składników majątku, niezależnie od tego, czy chodzi o nieruchomości, udziały w spółkach prawa cywilnego, pojazdy lub papiery wartościowe. W przypadku nieruchomości spadkobiercy muszą dokonać wpisu zaświadczenia o nabyciu własności w księdze wieczystej. Ta sama zasada ma zastosowanie w odniesieniu do udziałów w spółkach prawa cywilnego, przy czym w tym wypadku przeniesienie tytułu prawnego zgłasza się w kancelarii sądu gospodarczego (*tribunal du commerce et des sociétés*).

7 W jaki sposób i kiedy dany podmiot staje się spadkobiercą lub zapisobiercą?

Zgodnie z prawem francuskim prawa i obowiązki spadkodawcy przechodzą na spadkobiercę z chwilą śmierci spadkodawcy (art. 724 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Niektórzy spadkobiercy (uprawnieni do zachowku oraz wszyscy spadkobiercy ustawowi) obejmują spadek automatycznie (art. 724 ust. 2 kodeksu cywilnego), inni muszą wystąpić o stwierdzenie nabycia prawa do spadku (art. 724 ust. 3), co w szczególności odnosi się do Skarbu Państwa. Od wejścia w życie ustawy z dnia 3 grudnia 2001 r. osoby, które otrzymały zapis uniwersalny lub darowiznę uniwersalną (*légataires et donataires universels*) obejmują spadek zgodnie z art. 724 kodeksu cywilnego. Wspomniany przepis odsyła do art. 1004 dotyczącego wykonania zapisu w przypadku istnienia spadkobierców, art. 1006 dotyczącego objęcia spadku w przypadku braku spadkobierców oraz art. 1008, z zastrzeżeniem stwierdzenia nabycia zapisu. Jeżeli chodzi o nabycie spadku przez Skarb Państwa, dochodzi do niego w przypadku braku zarówno spadkobierców powiązanych ze spadkodawcą więzami krwi, jak i zapisobierców. Skarb Państwa jest w takim przypadku reprezentowany przez Administrację Majątku Publicznego (Administration des domaines).

Aby zrealizować uprawnienia wynikające ze spadku, zapisobiercy pod tytułem ogólnym oraz zapisobiercy uniwersalni muszą zwrócić się do spadkobierców, którzy nabyli spadek. Za wykonanie zapisów odpowiadają spadkobiercy.

Przyjęcie spadku wprost

Przyjęcie spadku wprost jest możliwe w sposób wyraźny lub dorozumiany (art. 782 kodeksu cywilnego).

Czynnością pociągającą za sobą przyjęcie spadku jest czynność, która wskazuje na zamiar przyjęcia spadku i której nie mogłaby dokonać osoba niebędąca spadkobiercą (art. 783 kodeksu cywilnego).

Zbycie określonego składnika majątku (sprzedaż nieruchomości lub składnika majątku ruchomego) wchodzącego w skład masy spadkowej pociąga za sobą przyjęcie spadku. Wykonywanie czynności zwykłego zarządu (z wyjątkiem czynności tymczasowego zarządu oraz czynności zabezpieczających) przez spadkobiercę również pociąga za sobą przyjęcie spadku wprost.

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza

Spadkobierca może oświadczyć, że zamierza przyjąć spadek z dobrodziejstwem inwentarza (art. 787 kodeksu cywilnego). W takim przypadku spadkobierca odpowiada za długi spadkowe, ale jedynie do wysokości ograniczonej wartością majątku, który otrzymał w spadku. Oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza należy złożyć w sekretariacie trybunału wielkiej instancji właściwego dla miejsca otwarcia spadku (art. 788 kodeksu cywilnego). Spis inwentarza dołącza się do wspomnianego oświadczenia lub sporządza po jego złożeniu. Spis inwentarza sporządza notariusz, syndyk lub komornik (art. 789 kodeksu cywilnego).

Spis inwentarza składa się w sądzie w terminie dwóch miesięcy od dnia złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Jeżeli spis inwentarza nie zostanie sporządzony, spadek uważa się za przyjęty wprost (art. 790 kodeksu cywilnego). Spis inwentarza musi obejmować wszystkie składniki spadku, zarówno aktywa, jak i pasywa.

Odrzucenie spadku

Spadek można w każdym momencie odrzucić. Odrzucenie spadku następuje na podstawie oświadczenia złożonego w sekretariacie trybunału wielkiej instancji właściwego dla miejsca otwarcia spadku. Odrzucenie spadku musi zostać dokonane w sposób wyraźny (art. 804 kodeksu cywilnego).

Uważa się, że spadkobierca, który odrzucił spadek, nigdy nie dziedziczył.

Odrzucenia spadku dokonuje się z mocą wsteczną (art. 807 kodeksu cywilnego).

8 Czy spadkobiercy odpowiadają za długi spadkowe, a jeżeli tak, na jakich warunkach?

Spadkobierca uniwersalny lub pod tytułem ogólnym, który przyjął spadek wprost, odpowiada w sposób nieograniczony za długi i zobowiązania, które wynikają ze spadku. Za wykonanie zapisów pieniężnych spadkobierca odpowiada jedynie do wartości majątku spadkowego pomniejszonej o zobowiązania (art. 785 kodeksu cywilnego).

Jeżeli spadkodawca pozostawił kilku spadkobierców, każdy z nich odpowiada osobiście za długi i zobowiązania wynikające ze spadku w odniesieniu do swojego udziału w spadku (art. 873 kodeksu cywilnego).

Jeżeli spadkobierca zdecydował się przyjąć spadek wprost, odpowiada on bez ograniczeń za wszelkie długi i zobowiązania spadkodawcy. Może on jednak domagać się zwolnienia z całości lub z części zobowiązań z tytułu długów spadkowych, jeżeli w chwili otrzymania spadku mógł nie wiedzieć o istnieniu tych zobowiązań oraz jeżeli ich uregulowanie mogłoby pociągnąć za sobą poważny uszczerbek dla jego majątku osobistego.

Jeżeli spadkobierca wybrał przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza, wówczas odpowiada on za długi spadkowe jedynie do wysokości wartości majątku otrzymanego w spadku.

Spadkobierca, który odrzucił spadek, nie odpowiada za długi spadkowe.

9 Jakich dokumentów/informacji wymaga się zazwyczaj w celu zarejestrowania nieruchomości?

Przepisy art. 710-1 kodeksu cywilnego przewidują, że podstawą wpisów do rejestru nieruchomości mogą być jedynie akty notarialne sporządzone przez notariusza prowadzącego kancelarię notarialną we Francji, orzeczenia sądu oraz dokumenty urzędowe wydane przez organy administracji.

9.1 Czy wyznaczenie zarządcy jest obowiązkowe czy obowiązkowe na wniosek? Jeżeli jest to obowiązkowe lub obowiązkowe na wniosek, jakie czynności należy podjąć?

Prawo francuskie nie przewiduje ani nie wymaga ustanowienia zarządcy masy spadkowej. Jest to jednak możliwe na drodze sądowej. Przekazywanie odpowiednich informacji do rejestrów nieruchomości należy do obowiązków spadkobierców. W czynnościach tych wspomaga ich notariusz. Spadkodawca może wyznaczyć wykonawcę testamentu, którego uprawnienia zostały określone w art. 1025 i następnym kodeksu cywilnego.

9.2 Kto jest uprawniony do wykonania rozrządzenia na wypadek śmierci lub zarządzania masą spadkową osoby zmarłej?

Wykonanie rozrządzenia na wypadek śmierci oraz zarząd majątkiem spadkowym należą do obowiązków spadkobierców. W razie sporu właściwy jest trybunał wielkiej instancji miejsca otwarcia spadku.

W takim przypadku może on wyznaczyć zarządcę masy spadkowej reprezentującego ogół spadkobierców w ramach powierzonych mu uprawnień.

Zgodnie z prawem francuskim także pełnomocnictwa innego rodzaju umożliwiają zarząd masą spadkową. Odnosi się to przede wszystkim do pełnomocnictwa pośmiertnego (*mandat à effet posthume*), które umożliwia spadkodawcy wskazanie za życia pełnomocnika, którego zadaniem będzie zarząd całością lub częścią spadku na rzecz spadkobierców. Istnieje też możliwość skorzystania z pełnomocnictwa umownego, które podlega przepisom ogólnym prawa zobowiązań, oraz ze wspomnianego wyżej pełnomocnictwa ustanowionego przez sąd.

9.3 Jakie uprawnienia przysługują zarządcy?

Spadkobiercom, którzy nabyli spadek, przysługują w stosunku do niego pełne uprawnienia. W razie trudności lub niemożliwości osiągnięcia porozumienia można skierować sprawę do sądu, który wyznaczy zarządcę masy spadkowej. W takim przypadku zadaniem osoby upoważnionej jest tymczasowe uregulowanie spraw związanych ze spadkiem ze względu na niemożność podjęcia decyzji, bezczynność lub uchybienie ze strony jednego lub kilku spadkobierców w odniesieniu do spadku. W ramach powierzonego jej zadania osoba ta podejmuje czynności o charakterze czysto zabezpieczającym i nadzorczym oraz czynności zarządu spadkiem (art. 813-4). W ramach powierzonych jej uprawnień reprezentuje ona również ogół spadkobierców, dokonując w ich imieniu czynności cywilnoprawnych i procesowych (art. 813-5 kodeksu cywilnego).

10 Jakie dokumenty zgodnie z prawem krajowym są zazwyczaj wydawane w toku i na koniec postępowania spadkowego, by poświadczyć status i prawa beneficjentów? Czy mają one szczególny skutek dowodowy?

Według prawa francuskiego notarialne poświadczenie dziedziczenia (*acte de notoriété*) stanowi podstawę uregulowania spraw spadkowych przez notariusza. Postępowanie spadkowe kończy się działem spadku. Dział spadku prowadzi do zniesienia współwłasności. Działu spadku można dokonać polubownie (art. 835 kodeksu cywilnego) lub na drodze sądowej (art. 840 kodeksu cywilnego). O dział spadku może wystąpić każdy ze spadkobierców (art. 815 kodeksu cywilnego). Także wierzyciel współwłaściciela masy spadkowej może wystąpić o dział spadku (art. 815-17 kodeksu cywilnego).

Porządek dziedziczenia jest co do zasady wskazany w dokumencie nazywanym notarialnym poświadczeniem dziedziczenia (*acte de notoriété*), który jest wystawiany przez notariusza i który wskazuje, kto jest spadkobiercą zmarłego oraz jaka jest wysokość udziałów spadkowych każdego ze spadkobierców. W dokumencie tym stwierdza się, kto ma prawo do spadku (kto jest spadkobiercą).

Aby sporządzić notarialne poświadczenie dziedziczenia notariusz wzywa dwóch świadków wskazanych przez spadkobierców. Świadkowie muszą być pełnoletni, nie mogą pozostawać ze sobą w związku małżeńskim i nie mogą być rodzicami zmarłego, ale muszą to być osoby dobrze mu znane.

Notarialne poświadczenie dziedziczenia jest sporządzane w formie aktu notarialnego.

Po sporządzeniu notarialnego poświadczenia dziedziczenia i po przeprowadzeniu likwidacji masy spadkowej notariusz sporządza akt stwierdzający dział spadku, wskazujący w przypadku każdego udziału spadkowego, w jaki sposób majątek *spadkodawcy* zostanie podzielony między jego spadkobierców.

Również ten dokument sporządza się w formie aktu notarialnego.

Ostatnia aktualizacja: 13/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.